

[32]

Centralizacya Towarzystwa Demokratycznego Polskiego.

Ogółu tegoż Towarzystwa

Obywatele!

Żaden związek polityczny, chociażby najmocniejszemu obwarowany ustawami, nie może zapobiedz temu, aby się do niego nie wciśnęli ludzie podejrzanych dążeń, lub osobistych wci. Dokon. ale zarazem istotną miarą żywotnej siły każdego związku jest pewien rodzaj czynności, po całym jego organizmie rozpostartej, która ztym zamiarem długo w zatajeniu pozostaje nie porażała, a odrywany je pod jakimkolwiek kształtem, jako rękę i ramię, czuła od zdrowego ciała odcina. — Tej zachowawczej czynności nad sobą, samem i energii w użyciu zaradczych środków, Tow. nasze już w niejednym zdarzeniu dało dowody; drwić się przeto należy, iż pomimo licznych przykładów niepowodzenia znaleźli się jeszcze wśród nas fałszywi bracia, którzy pod niezważanie udawanem zamiłowaniem związku zaburzali jego wewnętrzną harmonią, i albo chcieli go nagiać do własnych widoków, albo co gorsza wydać na tęp zewnętrznym nieprzyjaciół. —

Do tych ostatnich należą bezwątpienia główni motorowie S. Part. tak gorliwie dla zakrytych, naczelników propagowanego związku nad zniszczeniem Tow. pracujący. Przedstawiając w 225 Knięd: r. 6. ich, nieprawe dążenia i czyny pod wad ogółu, udało nam się iż Tow. tylko samo przez siebie może dopełnić dwóch takanych obowiązków, jakich obecne położenie po nim wymaga: 1° rozbić na zewnątrz utwierdzone w sobie przekonanie o dziwnych ruchach, i tym sposobem zapobiedz aby przynajmniej sumieniu bracia po za nami stojący w zastawione sidła mimowolnie nie wpadli. 2° odjąć publiczny charakter Sekcyj i członków tym ludziom, którzy dla tego tylko uprzedzili przy nim obstar, aby zamiary swoje pokryli i do wnętrza naszego łatwiej przyjąć mogli. Obudwach tych obowiązków tak względem siebie, jakoteż względem reszty traktata Tow. zamyśla sobie przezornością już dzisiaj dopełnić. — Decyzją wykrzesającą uporczywe niechryzjstwie obecnie przedstawianym — a manifestację wielu Sekcyj i członków, myśl ogólna Tow. najłepiej tłumaczące wkrótce także prasę drukarską gpuszcza i według przeznaczenia swego po całym traktacie rozrzucone zostana. —

Nie wątpimy, iż ten głos sumienny niedwóznaczących wyznawców demokracji i obywateli sprawy publicznej, trafi do serc i przekonania współczujących z nami; a jeżeliby traktat wie rozległo echo, nie zważając, iż z zamiaronych robót nie odwróci, przeniesieniu go na opóźnioną ziemię i ostrzeżenie liczniejszych braci, aby się obłudnie nie wzięli nie dale.

Wyniesienie decyzji Tow. względem członków Sek. Danteonu i Grenelle.

1° Ustanowienie Kompletu.

Według Okólnika z d. 29. Marca N° 1679, liczba członków do ogółu czynnego należących, wynosiła 1048. — O tego czasu następujące zmiany: — Nowo przybyłych 40 — powroconych 5^{cin} — razem 45. — Wykreślonych 32. — Zmarłych 2. — Stawających jako strona w tej sprawie 15. — razem 49. — ubyła zatem 4ta Których odjąwszy od liczby czynnego ogółu 1048; — Ostateczna przeto ilość członków do sprawy niniejszej jest 1044, którego połowa więcej, jednym, czyli liczbą 522, absolutną większość Tow. przedstawia. —

2° Rozrachowanie wotów:

Latacyjna tabella wykazuje, iż do decyzji względem Seccyj Panteonu i Grenelle wzięto 764 członków, którzy wotowali jak następuje: - za wykreśleniem 586 - za zawieszeniem 11. - za napomnieniem 11. - Przeciw wykreśleniu 99. = razem 707. Do tej liczby dodawszy 57 członków którzy nieobjawili stanowczych lub je odłożyli na później; jak objaśniają uwagi w tabeli, wypadnie wykazać jak wyżej ilość członków wotujących. -

Porównując niniejszy wypadek wotów z kompletem wyżej ustanowionym, okazuje się iż członkowie Sekcj. Panteonu i Grenelle w przedstawieniu z 15. Maja r. b. N° 1894 imienne wyśroczeknieni, niekorwicią Tow. na wykreślenie skazani zostali.

Dodać tu jednak należy, iż Tow. nie przypisując ślepych wiary jak tytko motorom Sekcj. Panti, zaś twierdząc obojętnego wniosku, zastrzeżone w nim wyłączenie względem tych wszystkich, którzyby po wydanej decyzji błędnie poznawczy, od popieranej myśli odstąpili. Taki widmie skutecznym w tym względzie do nich wstawanie, o tem później donieść nie omieszkamy; tym czasem zaś, udając się o sprawę Sekcj. Panti, za skończoną, przystępujemy do zataświienia innych jeszcze przedmiotów, które z dobytym w tej sprawie wotowaniem w bezpośrednim związku pozostają. -

Nie zwracaliśmy dotąd uwagi Tow. na wota członków w mniejszości zostających, bo i nadto jeszcze kwestya nie była tej natury, ażeby donienne względem niej zdanie, prowadziło do różnic w pojmowaniu główniej zasady związku, a tem samem zrywato ostateczną spójnią jaką stowarzyszonych łączą, między sobą, poniekąd. Lece Sekcj. Panteonu naprzed wnioskiem, a później przedsięwziętami na zewnątrz, czynnościami, zaatakowała byt Tow. i, zadeni jego zniszczenia, lub zawarcia w granicach propagandy, a najistotniejsze działania w sprawie narodowej, zamierzają, przenieść na inny związek, rozmaite opinie i dążenia w sobie koncentrujący. Tow. nie rozbięrało kwestyi bytu i celów swoich, bo te wraz z niem samym poczęte, opierać się muszą na niewzruszonem przekonaniu członków w stowarzyszeniu zostających; lecz nawet potrzeba zamianifestowania gotowych pojęć swoich na zewnątrz, a różniących się w tym względzie z sobą, i czynnem popierających odmienne przekonanie, wyrzuciło z łona swojego. Jakże więc udzielać mamy tych członków, którzy, gdy wto o usunięcie ze związku ludzi nad jego zniszczeniem otwarcie pracujących, albo wypowiedzieli się rozmaitemi powodami oddania stanowczego wotum, albo za ich myśl, mniej lub więcej wyraźniej się oświadczyli? - Którzy tem samem mówić się zdają, iż ani w Tow. ani w możność działania przez niego nie wierzą, a zaprojektowane połączenie różnorodnych opinii i dążeń za dostateczne do podźwignienia sprawy ożywczej uważają, i tem samem do wszelkiej koncepcji z zasad są przygotowania? -

Dla podziwiających widoki wroczyście przez Tow. i potępienie samo sumienie wskazuje miejsce, na którym stanąć powinni, a pierwszy warunek bytu każdego stowarzyszenia, to jest bezwarunkowa jedność zasad, celów i środków tego wymaga, aby przynajmniej pomiędzy nami nie mieszcili się ludzie w nasz związek i skuteczności działania przez niego nieufający. - Bydź może iż dążność Sekcj. Panteonu piękna myślą złączenia żywo Tow. demokratycznych okryta, przez niektórych w prawnie w świetle widziana, nie była, iż nawet zachęty roboty i powstające na zewnątrz ruchy, swoim wybitnym charakterem, to jest, niechęcią ku Tow. i, ostrzeżem ich w tym względzie nie zdobyły, - ale czyż to co o kilku z przeciwnie wotujących mniemai można, do wszystkich zastosowane będzie? - czyż uwolnić ogół Tow. od bardzo słusznego obawy - da mu rekrojmia, jedności i zabezpieczenie do podobnych wypadków, jakicimś dotąd widzieli? - Otwarte przeto zalecanie się w tej ważnej kwestyi i zniszczenie względem siebie wszystkich powziępieni

jest konieczne potrzebne, aby Tow. zając się mające bezpośrednio stanowczemi działaniami, nie było zmuszone odrywać się od nich, dla zaradzenia wewnętrzanemu niepokojowi. —

Niechaj jednak nikt nie umiema, abyśmy wnosili dwukrotnie wotów w przedmiocie wykreślenia danych. To one wolne i nieskruszone. Tow. tylko zdaniam względem samej myśli i dążeń Sekcyi Panteonu objawione, iś może, że to nie tylko widzimy w niektórych wotach przeciwko wykreśleniu, ale nawet w niektórych i za wykreśleniem lub porządkową, kawa, położonych, to dowodzą różnego rodzaju pisma w annexach umieszczone.

Przeznajemy, iż każdy z członków do tej kategorii należących, lecz w mierze dla Tow. niezachwiany, sam uczuwa przykre położenie swoje, naradzające go na nieufność w obec współpracujących z sobą, że uważa potrzebą usunięcia względem siebie wszelkich podejrzeń, i pragnie aby jak najprędzej zstąpić pomiędzy nas mogła ta wzajemna ufność, która na nieszczęście świrze zmiennictwa, i obce wpływy w niektórych ogniwach związku naszego nadwierzęty. —

Uprowadzając przeto te wzajemne i powzajemne życzenia, a szczególniejsz starając się o zabezpieczenie Tow. od nowych kłopotów, widzimy naszym obowiązkiem werać Sekcyę, aby od członków, którzy albo wyrażanie, albo przez zamknięcie, albo przez przeciwnie wotów w sprawie Sekcyi Panteonu, za jej myślą i dążeniami obstawali, do stanowczego oświadczenia się w tym względzie powołaty, — członków zaś zwracających się bezpośrednio z nami, lub też całej Sekcyi w tej kategorii znajdujące się prosimy, aby tak nowe oświadczenia wprost do nas nadesłać chcieli. —

Lecz oprócz powyższego, jest jeszcze drugi przedmiot ze sprawy Sekcyi Panteonu wynikły. Sekcyja Bordeaux umieszczona w tabeli pod liczbą 93, zatrzęta protestacyą przeciwko postępowaniu w sprawie Sekcyi Panteonu, i z tego powodu jej członkowie wstrzymali się od wotowania. — Protestacya ta w annexach na str. 467 znajdująca się, oparta została na dwóch powodach:

1° iż sprawa Sekcyi Panteonu dwukrotnie Tow. przedstawiona nie była.

2° iż Sekcyja Panteonu repliki czyli ostatecznego głosu nie miała. —

Co do pierwszego, odpowiedzieliśmy protestującym iż czyn Sekcyi Panteonu tak jest wyrażony, że skoro tylko przez nią, przyznany został, już żadnej dalszej instrukcyi nie potrzebuje, a tym bardziej dwukrotnego przedstawienia, z pod którego prawo przedmioty sądownicze wyłącza, iż sprawa Sekcyi Panteonu nie jest żadnym wnioskiem pod decyzją Tow. przedstawionym, względem zaś myśli i dążeń przez nią popieranym już dawno Tow. wyrzekło, i dzisiaj tylko jego przekonania w tym względzie czyli manifestacye są na zewnątrz potrzebne. —

Co do drugiego, zwracaliśmy uwagę protestujących na tę okoliczność, iż lubo Tow. żadnego procesu z członkami swojemi prowadzić nie jest obowiązane, tam szczególniejsz gdzie wykreślenie nie jest karą, ale tylko porzuceniem się członków, i myślą i czynem związkowi swemu przeciwnych, — jednakże Sekcyi Panteonu nikt mówić nie zabronił, ani

„późnoci do tego nie odjął; jeżeli zaś repliki przez siebie zapowiedzianej nie nadszły, albo w piśmie swoich nie drukuje, to najlepszym dowodem, iż manifestu nie chce, a zapowiedzenie dla tego tylko zrobił, aby dać czas na dojrzewanie myśli swoich. — Powiedzieliśmy także, iż oświadczona protestacya do nas się nie stosuje, a przeciwnie prawda lub Tow. w porządku rzeczy niema miejsca. Pomimo takich przedstawień dwukrotnie ponowionych, Sekcyja Bordeaux nie nadesłała wotów, a protestacya chciała mieć Tow. przedstawioną. Czynnici tym życzeniom zadości, pomimo najmocniejszego przekonania o nieumiejętności podobnego kroku umieszciliśmy rzeczoną protestacya pomiędzy innymi w miejscu wskazanem. — Nadmieniamy jednak, że choć Sek. Bordeaux nie nadesłała ani manifestacyi ani wotów, jednakże wykreślając w tym czasie członków na tej zasadzie, że z myśla Tow. w sprawie Sek. Panteonu objawiona, są niezgodnymi, tem samem także Panteonistów nie podzielił i w przyszłym składzie swoim nie należy do tej kategorii członków niewotujących, którzy do stanowczego oświadczenia się są zawezwani. —

Co do innych pism do Okólnika niniejszego przyłączonych żadnej uwagi nie robimy; umieszciliśmy je po największej części na żądania osób widzenia swoje Tow. Komunikować pragnących, będąc zrazem przekonani, iż w tak ważnej kwestyi pojęcia członków od ogólnej myśli mniej lub więcej odbiegające zakazywane przez Tow. być nie powinny. Odrobina szerszej odpowiedzi na nie uważniamy, nas manifestacye niektórych Sekcyj i członków drukiem ogłoszone, które nieledwo pod każdym względem tenże sam przedmiot rozstrząsały i w sprawie o nim tak na właściwem przekonaniu, jakoteż na ogólnej myśli Tow. są oparte. —

Portiers d 18 Lipca 1837r.

Sekretarz

Pozdrowienie i braterstwo

Przewodzący z koleji

Adolf Chrystowski

Robert Chmielowski

10.5. | Do wytytografowania tabelki nadeszły jeszcze za wykreśleniem członków Sekcyj Panteonu i Grenelle następujące wota:

z Sekcyj Lyon	— 5. —	} razem 8.
z Sekcyj Angers	— 2. —	
z Sigeau	— 1 —	

z kąd wypadła iż ostateczna liczba członków za wykreśleniem wotujących 594 wynosi.

Uwagi.

	liczba członków wotujących	za wykreśleniem	za zmniejszeniem	za napomnieniem	przeciw wykreśleniu
1. Bourges. -	1.	1.	"	"	"
2. Châlons. -	2.	2.	"	"	"
3. Critzière. -	2.	2.	"	"	"
4. L'Aigle. -	6.	6.	"	"	"
5. Nogent le Rotrou.	4.	4.	"	"	"
6. La Rochelle.	7.	7.	"	"	"
7. Villers-Cotterêts.	1.	1.	"	"	"
8. Mont-de-Marsan.	1.	1.	"	"	"
9. Chef-Boutonne.	2.	2.	"	"	"
10. St. Foye.	2.	2.	"	"	"
11. St. Julien.	2.	2.	"	"	"
12. Villeneuve s. Lot.	17.	17.	"	"	"
13. Châlons s. Marne.	11.	11.	"	"	"
14. Clermont-Ferrand.	17.	17.	"	"	"
15. Reims. -	1.	1.	"	"	"
16. Falaise.	3.	3.	"	"	"
17. Coeur.	3.	3.	"	"	"
18. Ammonay.	11.	9.	"	1.	1.
19. Evreux.	7.	7.	"	"	"
20. Poirail.	2.	2.	"	"	"
21. Fresnes.	8.	8.	"	"	"
22. Roanne.	1.	1.	"	"	"
23. Arranches.	6.	3.	"	3.	"
24. Fontainebleau.	3.	"	3.	"	"
25. Fontenay.	1.	1.	"	"	"
26. Lavallanet.	1.	1.	"	"	"
27. St. Leonard.	2.	2.	"	"	"
28. Toulouse. -	22.	19.	"	"	3.
29. Amiens.	7.	7.	"	"	"
30. Limoges.	6.	7.	"	"	3.
31. Niort.	7.	7.	"	"	"
32. Grenoble.	1.	1.	"	"	"
33. Dux l'Evêque.	13.	13.	"	"	"
34. Blois.	2.	2.	"	"	"
35. Pamiers.	8.	8.	"	"	"
36. Poitiers, Couhé i Ladrimouille.	44.	23.	"	"	21.
37. Briqueter.	2.	2.	"	"	"
38. Tours.	1.	1.	"	"	"
39. Rennes.	9.	9.	"	"	"
40. Craon.	7.	7.	"	"	"
41. Beauvais.	5.	5.	"	"	"
42. Versailles.	1.	"	"	"	"
43. Maastricht.	1.	"	"	"	"
44. Le Mans.	2.	2.	"	"	"
45. Privas.	7.	6.	"	"	1.
46. Paryż i Bastylia.	7.	5.	"	"	2.
47. Mont.	3.	3.	"	"	"
48. Montreuil.	4.	4.	"	"	"
49. Chizé.	9.	9.	"	"	"
50. Mauriac.	2.	2.	"	"	"
51. Uzès.	3.	3.	"	"	"
52. Nantes.	13.	8.	"	4.	"
53. Anvers.	9.	9.	"	"	"
54. Limoges.	7.	7.	"	"	"
55. Villeneuve de Berg.	2.	2.	"	"	"
56. Castres.	7.	3.	"	"	2.
57. Argeles.	1.	1.	"	"	"
58. Combe le Sec.	6.	6.	"	"	"
59. Havre.	19.	19.	"	"	"
60. Lons.	18.	16.	"	"	2.
61. Vire.	21.	"	"	"	21.
62. Carcassonne.	2.	2.	"	"	"
63. Montpellier.	42.	31.	"	"	11.
64. Marmaride.	7.	6.	"	1.	"
65. Orleans.	9.	9.	"	"	"
66. Angers.	34.	26.	"	2.	6.
67. Moulins.	3.	3.	"	"	"
68. La Bastide.	6.	6.	"	"	"
69. Cajarc.	4.	4.	"	"	"
70. Paryż.	2.	2.	"	"	"
71. Airvault.	9.	9.	"	"	"
72. Caen.	6.	3.	"	"	3.
73. Brion.	1.	1.	"	"	"
74. Honfleur.	9.	9.	"	"	"
75. Angoulême.	12.	10.	"	"	2.
76. Nolle.	4.	4.	"	"	"
77. Mayot.	3.	3.	"	"	"
78. Avoign.	13.	12.	"	"	"
Do przeniesienia	566.	468.	3.	11.	78.

12^{ty} jest za siebie tylko napomnieniem Sek. Grenelle.

wotujący za zmniejszeniem kary, nie mogą postępować z Panteonem, za szkodliwy Tont 4

jeden z przeciwnych uważa celowość S. Panteon za obłąkany i dla tego im przebacza.

przeciwni wykreśleniu nie objawili powódów prócz dwóch z Ladrimouille. -

4^{ty} przed wykreśleniem radzi upomnieć jeszcze Sek. Panteon.Obacz annexa: str. 460. -
wstrzymuje się z wotowaniem aż do nadjęcia repliki Sek. Panteon.

jeden wstrzymuje się z wotowaniem aż do odebrania repliki S. Panteon. -

jeden wstrzymuje się z wotowaniem - drugi czeka repliki. -

Obacz annexa: str. 468 i 469. -

jeden wstrzymuje się z wotowaniem aż do nadjęcia repliki Sek. Panteon. -

		liczba dotychczasowych	za wykreślenie	za zawieszenie	za napomnienie	przebieg wykreślenia	Uwagi
	z przeniesienia	566.	468.	3.	11.	78.	
79.	Bayeux i Hippocamp.	8.	8.	"	"	"	
80.	Strasbourg.	9.	5.	"	"	4.	
81.	Agon.	2.	"	"	"	"	Obacz Annexa str. 469.
82.	Paris, Sorbonna.	2.	"	"	"	7.	
83.	Draguignan.	4.	4.	"	"	"	
84.	Laval.	10.	10.	"	"	"	
85.	St. Martin	1.	1.	"	"	"	
86.	Alençon.	3.	3.	"	"	"	
87.	St. Calais.	9.	9.	"	"	"	
88.	Catus.	6.	6.	"	"	"	
89.	St. Etienne.	14.	14.	"	"	"	
90.	Le Mans. -	6.	6.	"	"	"	
91.	Rouen.	15.	6.	8.	"	1.	Obacz Annexa str. 471.
92.	Metz.	11.	2.	"	"	"	głównie wstrzymuje się do repliki. -
93.	Bordeaux	40.	"	"	"	"	Obacz Annexa str. 467.
94.	Dien-le-Fit.	2.	2.	"	"	"	
95.	Cannes. -	1.	1.	"	"	"	
96.	Rocheport.	1.	1.	"	"	"	
97.	Renan.	4.	4.	"	"	"	
98.	Dax	3.	3.	"	"	"	
99.	Mortmarault i okolice	6.	6.	"	"	"	
100.	Decize.	4.	4.	"	"	"	
101.	St. Amand.	5.	5.	"	"	"	
102.	Nîmes.	5.	1.	"	"	4.	
103.	Tarbes.	5.	"	"	"	5.	
104.	La Capelle	6.	6.	"	"	"	
105.	Lyon.	2.	2.	"	"	"	
106.	La Souverrain.	1.	1.	"	"	"	
107.	Biłomkowie Centralizacji	8.	8.	"	"	"	
		764.	586.	11.	11.	99.	

La zgodności z aktami inwiadere
 Sekretarz Centralizacji
 Robert Chmielewski

Sekcja Towarzystwa D. P. w Troyes

Ogółu tegoż Towarzystwa

Ogłoszenie!

Z jakim zadziwieniem doszło nas nowe zaskarżenie i powstanie przed sąd Towarzystwa Sekcji Panteonu przez Centralizację, która też niewypowiedziana, przykrościła, przychodziło nam rozbić i ocenić każdy szczegół i punkt powyższego zaskarżenia, a to tem bardziej, iż doszły już dotąd niekiedy samemu sporanemu politycznemu, nie przyswajając się najprędzej do ostatecznym rezultacie, jak samo rozstrzygnięcie umysłotwórczych w emigracji, tyle skłócić we sprawie naszej - życzylibyśmy sobie z duszą, aby porzuciwszy się raz już na zawsze wszelkich osobistości, zaciętości i nie pamięć dawne urazy, ujrzy się wszyscy razem, synowie nieszczęścia, Dzieci jednej pogrzebionej Matki - wszyscy jak jeden, wszyscy Bracia Demokracji - toż samością uczuć i zasad ogólnych - ujrzy się na jednej i tejże samej drodze - ku jednemu, jednemu nam wszystkim celowi - rychłego wyjawienia zbyt długo już niestety, pod barbarzyńską, przemocą jęczącej, gwałtowności własnymi nasami Polakami siłami!

Po, jak najciszejzym rozbiórce powyższego pomienionego zaskarżenia Sekcji Panteonu - co do głównego tegoż punktu, przez który członkowie Sekcji Panteonu łącząc się z Sekcją Grenelle przez Centralizację do wykreślenia z Towarzystwa Ogółu są, przedstawieni Sekcją Troyes zawiązując, iż Sekcja Panteonu występując z odrazą, zważając na duchu i na zasadach demokratycznych oparta, nie wykroczyła w niczem przeciw ustawom Towarzystwa - że jeżeli w odrazie tej objawia się i zrywania, jak najprędzej, potępienia, scentralizowania Emigracji Demokratycznej, to chyba zawiniłaby sama, stworzyła, ogłaszając publicznie, w obec całej Emigracji te same zrywania, jakie nieustannie w duszy wszystkich Polaków demokratów od dawna żywiące spoczywają, - jakimi serca ich oddychają!

Następnie, w całym dotychczasowym postępowaniu Sekcji Panteonu, niedostarczając najmniejszego złoczenia do zasad raz przyjętych, a wizerunek żadnego do Sekcji tej anty-demokratycznego działania, któreby nacechować się dało, według widzenia i wyobrażenia się Centralizacji, targnięciem się na własną wiarę i zasady, rokoszem itp. - Zdarzywszy nam się, że Sekcja Panteonu, występując z projektem swym na zewnątrz, ograniczyła się na samem przedstawianiu środków, przez jakieby najskuteczniej i najprędzej Emigracja Demokratyczna potępienia i scentralizowana mogła, czego zabraniać, byłoby już tem samem chcieć do Towarzystwa Centralizacji, jednym z najliberalniejszych dotąd zaprowadzić pewien Monopol na rozmiar literatury, - przeszkadzać woliemu objawianiu się zdani pojedynczych - niedozwalać dyskutowania swobodnego - tamować wszelkie postępy, wszelkie rozwijanie się i kształcenie się wyobrażeń - byłoby to najczystsza demokracja chcieć zamienić w despotyzm, w gorzki i bitulność. - A gdyby też i Sekcja Panteonu: przeciwko co do samej formy ustawami Towarzystwa zakreślonej - to i w tym zakresie sama Sekcja Troyes, chociażby ją mogła, iż widząc się w podobnym z nią przypadku, czyli przekonaną, ile Centralizacja okazuje się leniwa w przedstawianiu oświadczeń i projektów na ręce jej do Ogółu Towarzystwa przez jej organy - że by chętnie, choć wcale nie ogłasza, a nie trafiając do jej myśli i gustu ad acta pozostawia - postanowiła zdać się chci może do mniejszej, prawniej albo nierównie pewniejszej drogi, występując na zewnątrz przez Tygodnik - tak jak podobnie Sekcja Troyes zmuszona, się ujrzała, nie widząc ani jednej z oświadczeń i projektów swych mimo kilku-krotnego w tym względzie domagania się dotąd jeszcze Towarzystwa przedstawionych, zmuszona, powtarzamy była przez samą, jedynie Centralizację do wystąpienia podobnie na zewnątrz jako z nacjonalizmu zbyt długim milowaniem tejże Centralizacji - do wystąpienia wtenczas, kiedy nie mając jeszcze w granicach rozstępu myśli, i tych tyle różnorodnych i czystych brandzów polskich i demokratycznych dążeń Sekcji Panteonu: jakie dziś w całej swej obszerności rozwinęte bliżej i lepiej ocenić jest wstanie, - obawiać się miała, prawo, iżby tak Sekcja Panteonu: przez wystąpienie swoje na zewnątrz nie spowodowała przedwczesnego rozwiązania się Towarzystwa, które samo dąży się być przez przemianę do połącznienia za sobą do potężniejszego i scentralizowanego w jedno wszystkich żywiołów Emigracji Demokratycznej, -

Ażad zważysz na nacięcie, że tak, w pominięciu odzwierciedlenia Sek. Pańd: jak nierównie w jej wszystkich dotychczasowych siewiatych krotkach ku scentralizowaniu Emigracji demokratycznej zmierzających, nie wykazuje się żadna jedność i niedostatek uwagi do rozwiązania Tow. D. P. - czego nawet sama Sek. Pańd: jak najmocniej zaprzecza i przeciwstawia z całą swą mocą i energią protestuje - Dotychczas wszystkich pomysłach przyczyn Sek. Trojes prawie jednomyślnie głoszą, bo 1ta przeciw 1^{mu}, zaskarżenie przez Cent. Sek. Pańd: uznając za zupełnie nieodpowiednie i niedopuszczalne, tej Sek. Pańd: za dostatecznie usprawiedliwione, z porzuconych jej przez Cent. zarzutów uznając - A tym jako wcale nie rozstrzygniętych ja, udziałem - i wszystkich bez wyjątku członków tak Sek. Pańd: jakoteż i Sek. Grenelle składających przy dotychczasowych ich obowiązkach jako czynnych członków Tow. pozostawia istniejącemu. Jeden zaś głos oświadcza się całkowicie za wnioskiem i opinią Centralizacji. - Trojes 26 Czerw. 1854

Seden członków z Versailles.

Spór między Sek. Pańd: i Centralizacją wywołat znówu na plac 1° tak zwany system odrębnego działania od Emigracji, 2° projekt scentralizowania tutejstwa. Cent. J. D. opierając swoje zaskarżenie Sek. na tem, że wykracza przeciw pierwszemu a żąda drugiego, i domaga się, aby Tow. dla tych powodów ukarało wykreśleniem ze stowarzyszenia wymienionej Sekcji członków, chce natomiast większością nie więcej, że system i prawo dla Tow. Działanie odrębne od Emigracji i niedopuszczalne w stowarzyszeniu rozbiore myśli zorganizowania tutejstwa. Kiedy przed dwoma laty Cent. zawiętała dyskusję nad odrębnym działaniem, rozumieliśmy, że uczta całą, jego myślności i więcej doń nie wróci. Cóż zyskaliśmy, ale inaczej się stało. Myślna przewodniczyła nie tylko wszystkim czynnościom Cent. ale nawet większej rozciągłości nabrła, i dotąd żyjąca w czynie, żąda domaga się o uznanie jako system i prawo Tow. D. Obaczmy, co to jest ten system, który przyjęcie lub odrzucenie mamy. Wynalazcy tego systemu opini nam jego nie daliśmy.

Chcąc politycznie odrębnie działać od Emig., jest to żądać, aby wszelkie czynności polityczne Tow. osobno przedsiębiorane i wykonywane były od takichże i wszelkich innych czynności reszty tutejstwa; przyjęcie zaś takowe postępowanie za system i prawo dla Tow. D., jest to uchwalić, że osobno wszelkie czynności polityczne zawsze osobno od Emig. wykonywać, nie postępując za tem prawu członków, wykreśleniem karać będzie. Takowy system działania uważają, niektórzy za jedyny, w którym politycznie sprawnie i czysto działać można; przeciwny za skrajnie i gwałtownie potępiający. - Za jakowego systemu naturalnie wypada, że jeżeliby nie czynna dotąd cała masa Emig. coś pożytecznego dla sprawy ogólnej przedsięwzięła, jakkolwiekby ta czynność miała być, i jakkolwiekby wiele zyskiwała na jednomyślnym poparciu jej i wynonaniu przez całe tutejstwo. Tow. D. wiecni systematowi odrębnego działania dotychczas czynności nie przystąpi, a któżkolwiekby wbrew przyjętemu prawu chciał w takowym działaniu Emig. wziąć udział, z Tow. D. wystąpić powinien, albo, jeżeliby sumienie karzące mu do pożytecznej czynności dochodziło za Tow. D., należeć, silniejszemu było od zobowiązania się wymienionym systematowi, niżeli Cent. jako strażniczka ustaw Tow. D. pod takowego przestępce do wykroczenia. I wżam Tow. D. z obowiązku dopychające wszelkie współdziałanie z emigracją lub jej częściami, samo inicjatywę żadną ani doń nie wierzając, ani jej współdziałania i pomocy dla poparcia rzeczy publicznej nie udzieli, bo przeciwnym postępowaniem wystąpiłoby za obrob przyjętego systematu.

Prawda nie na przeszłości ale na przyszłości stanowiąc. Cent. D. przeto opuszczona, a przez wielu nie szanowana, myśl dręb: działania dla tego teraz podnosi, aby odtąd ustawa, obowiązująca Tow. D. została. Jeżeliby z tem zbiegiem przewidzianych lub nieprzewidzianych okoliczności, doznało się życie w całym tutejstwie i mocne przekonanie, że może pożytecznie w sprawie ożywej działać; jeżeliby myślna, jak iskra elektryczna rozprzeczonych po całej kuli ziemskiej pędziwość polskich, scentralizowała ich siły i do silnego w sprawie polskiej działania pobudziła, Cent. Tow. D. na mocy prawa dręb: działania nie dopuści, aby 1/2 tysiąca bliźni obywateli udział w niem miało, aby je swa siła, myślna, która ich ożywia, wsparła i wlaściwa barwę nadała. Cent. D. nie

zwana przez emigracyą, spółdziałania odmówi, emigracyi do czynności nie wezwie. Tak system Kae.

Takie jest a nie inne znaczenie odrębnego działania i jego następstw; myśl i jej wyrażenie dwuznaczno. Się nie ulegają. Ani na tem koniec temu. Przyjęcie odr. działania nie tylko odmówieniem spółdziałania rze, czy publicznej szkodzić musi, ale nadto paraliżować ją będzie niepotrzebna, zamiast i kategoryczna opozycja. Toteż bowiem będzie pochodzić czyn pożyteczny w rzeczy samej i nie chceć doń należeć. Summienie i zdrowy rozsądek przeciwia się temu; trzeba więc będzie dla zagnieszenia ich do sofizmów uciec się, aby rzecz przedsięwzięta, przy najmniej mniej piękną i mniej szlachetną, odstawić? Jaka jest na nieporozumienie słaboć serca ludzkiego. Jtako rzecze z dobrej drogi, błędnie ciągle będzie, nim na dobrą znowu nie wędzie. Takie być musi następstwo zwyciężonego wi. Oczucia misji Tow², tutajśwa i obowiązki tutajśwa.

Nie będe, ułatawać światu i patryotyzmowi Tow² i fałszem wyprowadzaniem wniosków z odrębne. go działania. Każdy jasno widzi, że jego następstwa oceniane z jedynie właściwego stanowiska, to jest obowiązku tutajśwa względem tutajśwa, statycznie za ostatni wypadek mieć muszą uszczerbek i szkodę w sprawie publicznej. Jest więc podług mnie myśl odrębnego działania od Emig; fałszywie pojęta i bezwarunkowie złą.

Albowiem powiecie może: niech działa Emig; chcemy należeć do każdej jej czynności pożytecznej dla sprawy ojczystej. Jeśli tak jest, jeśli do każdej bez wyjątku czynności korzystnej dla sprawy publicznej emigracyi całej, lub nawet jakiejśkolwiek jej części, jakto być powinno, z duszy należeć chcecie bratnią pomocą i spółdziałaniem, więc nie chcecie odrębnego działania od Emig, więc nie przyjmujecie go i potępiacie, bo inaczej ramykalkibycie sobie drogę do tego, czego z duszy chcecie. Więcej powiem. Jeśli do każdej szlachetnej czynności Emig, należeć pragniecie dla tego, że tego pożytek sprawy publicznej wymaga, chceć tem samem koniecznie musicie, aby to jak najprędzej od Emig, miało miejsce; Takiego zatem z Emig, a nie odrębnego działania, żądacie. Ldaje się że to rzecz, jama.

Lece powiećda, może niektórzy: chcemy należeć do czynności dobrych Emig, a nie należeć do złych, a ułatka części Emig, nie mając jednego z nami widzenia przyszłości polski, często że działać może, i dla tego chcemy odrębnego działania. Odpowiesz tutajśwa, że złe odr. działanie bynajmniej nie wypadła.

A naprzód nie spuszczam przeciwnego ze mną zdania będących z drogi logicznej, na której dowiodłem, że bez wywołania sumienia i bez szkody dobra publicznego nikt nie może odmówić Emig, pomocy i spółdziałania w rzeczy pożytecznej sprawie ojczystej — na drodze przeciwniej walki odstępuje, bo wiem, że nie ma absurdum, któ. reby się na niej usprawiedliwić nie dało. Jeśli raz przyjmiecie, że należycie do każdej pożytecznej narodowej czynności Emig; dla tego, że tak miłośn. dobra publicznego nakazuje, tem samem wyznaj. musicie, że aby to dobro publiczne uszczerbeku nie poniosło, macie obowiązek przekładania wszelkiej okłody i złej czynności Emig, bo dobro się otrzy. muje, nie tylko biorąc w siebie udział lub dając mu pożałowanie, ale nadto przekładając. Temu. —

Jest więc odrębne działanie złem, a takim obowiązkiem każdego, które ostatnie aby porządek i pożyteczne uskutecznić nie mogło, potrzeba pewnej organizacyi i centralizacyi w tutajświe. Nie możecie więc w zaradzie być przeciw centralizowaniu Emigracyi. —

Przekonywany Obywateli, że ze mną wierzyacie, iż na prawdzie tylko a nigdy na fałszu, rzeczy istotnie poży. teczne powstać mogą, starałem się szkodliwość odrębnego działania i mylności powstawania w centralizowaniu Emig potrafić, aby ci, co istnienia Tow² pojęć nie mogą bez odrębnego działania, a osobliwie obok łącznego i centraliz. acy się Emig; aby ci mówić potrzebli, że pojęcie o misji Tow² i tutajśwa na fałszywej zasadzie oparte, i że to obojętnie na los działań stowarzyszenia nie było i nie będzie. —

Nie jest rzecz, zatem dziwna, że kiedy przed trzema blisko laty systemat. dawniej istniejący odwrócono imieniem odrębnego działania i w życie wprowadzić ułożono, powstało silne w Tow² i całej Emig, oburzenie. Widziano że się to bez szkody rzeczy publicznej stać nie może. Nikt nie pojął, że co ci, co powszechne braterstwo ludów i ludzi przyjęli, Chiński mur wznoszą dla odłączenia się od braci, towarzyszeń wspólnych niedoli, wszy. stkich jednego ignoracych, a w nierówności wiekzówi tej samej wiary polityczną mających! Za co nieprzyja. ciele wszelkich monopolioń, najbrzydsze ze wszystkich monopolium myślowego sprawię ojczystej słwienia, sobie

niwiedzą;

niewiąca, nieprzyjaciele feudalizmu, dusze jego, wyrażoności potochali! Złobiesia, myślnai przyszłości, że ten system, nie tylko towarzyszył wszystkim czynnościom Cend^{ca}, ale nawet nowego rozwinięcia od niego zyskał. Przestem oki- no, aby tylko w politycznych zatruśnieniach Tow^{ca} drebnie od Emig^{ca} działato, zostawiając zupełne współnictwo w rze- czach materialnych tilitatwa. Cend^{ca} proponując znieść Komisję J. E. aby ją przenieść do siebie, wypełnia i do ostateczności posuwa myśl odtężenia Tow^{ca} od Emig^{ca}, i czynem tak zdaje się przemawiać do majdy tilitatwa: „Lycem naszym duchowem jest wiara w odrodzenie Polski, myśla, myśl środków dojścia do tego celu – ale na tej drodze nie chcemy Waszego współnictwa, naszego nam obowiązku”. Wysłuchajmy ubodzy w rzeczy ziemskie, jesteśmy ludźmi, postępcy, ale myśl asocjacji, wzrost bogactw dzisiejszej cywilizacji, daleka będzie od nas. Chory, kaleka, wygnaniec, z tilitatwa, sierota, to nie znajda, kasy wspieranej i utrzymywanej wspomnieniami i siłami całego tilitatwa”. Iaw co mówią, że tym systematem nie odtężają się od Emig^{ca}.

Wnawizku z odtębnem działaniem jest twierdzenie, które nie raz w ośmieszeniach krytał się, ale, a które w obecnem zdarzeniu postawiono: że Polsce jedynie przez Tow^{ca} skutecznie stwajć możemy. Twierdzenie to na zupełną uwagę zasługuje. – De Tow^{ca} jest jednym ze środków stwienia sprawy ożyżej o tyle, o ile myślna swa zrozumieć i spełnić potrafi, woliwici nie ulega, ale że jest jedynym środkiem, nie ma zgody. Do 1^{ca} wiadomo, że istnienie Tow^{ca} zależy nie tylko od przyczyn wewnętrznych, ale nadto od zewnętrznych niesi- wistych od jego woli. Zakładai tedy jedyny środek stwienia Polsce od egzystencji Tow^{ca}, byłoby to znów środek ten nie w Polsce i polskich ustowaniach, ale z kilkonowikowa dyplomacya, nasza po za ich obrebnm uniew- czać, i wznawiać bład, który dotąd najbardziej stał na przeszkodzie odrodzeniu Polski. Rozumiem że Emig^{ca} i Tow^{ca} raz na raz się rozstało się z tym błędem, 2^{ca} jeśli by dla jakichkolwiek bodź przyczyn rozwiązato się Tow^{ca}, trzeba by ręce opuścić, i odstąpić do wyrostkiego, bo z Tow^{ca} upadłby jedyny jaki był środek pozy- tecznej stwienia sprawy ożyżej. Nie może także Tow^{ca} być jedynym środkiem dla słabiej i niedosko- nalszej organizacji, jaką się niektórzy podobato mu nadać. Ktoż bowiem gorliwy o dobro powszechne we- źmie Tow^{ca} za jedyny środek, którego 1^{ca} czynności tak są powolne, że miesiąc i lat potrzeba do ich wy- konania, Manifest np. ledwie po dwóch latach, od daty postanowienia, został uskutecznionym, w którym Tow^{ca} raz tylko jeden opinią swoje dać o nim miało sposobności, 2^{ca} którego wybór Centralnej Sta- rzy tak jest wolny, że legalnie po wielu miesiącach ledwie nastąpić może, a uskuteczniomy bez skutku zostai, mimo przeciwną woli Tow^{ca}. 3^{ca} Którego władzy tak łatwo udzielić można, czego dowodem jest obecny postępek z skarży Sch^{ca} Pauteona. Wstrzymaniem dowolnem nowych wyborów czyż nie mówi Cend^{ca} mandat nasz ustai, nowi miżnie nasze zająć powinni, ale my wybór nowi Cend^{ca} i stwieniamy przy so- bie pod odpowiedzialnością naszą. W ważnych sprawach naród nazywa się to Dyktatwem, w naszym Tow^{ca} śmiesznością, i tem większa, że tak mało znaczącym wypadkiem spowodowana byłai. Co teraz jedna Sch^{ca} Tow^{ca} zrobiła, robi to od lat kilku cała Emig^{ca}, i może jeszcze nie jedna okazyja przedsięwzięć, bez najmniejszego niebezpieczeństwa dla Tow^{ca}. Włame błędy Tow^{ca} będą tylko jego egzystencji niebezpieczna. Dla tych przyczyn Tow^{ca} nie może być jedynym środkiem stwienia sprawy narodowej, ale będzie jedynym ze środków pozytywnych, jeśli jak mówiłem, myślna swoje i obowiązki względem tilitatwa zrozumie.

Szczególniejsza od innych narodów, Polska nasza demokratyczna, nie ma ani dynastji, ani wiel- kich rodzin, z którychby było związane już przerwienie. Już od czasu Augusta II, a osobliwie przyniesiająca Piśm^{ca} W. egzystencya królów naszych elekcyjnych na tronie okupowata się jedynie krótkim niepodległością narodową – bronili jej tylko prywatni obywatele, a obowiązek ten z laty co raz na większym znaczeniem i bogactw spadai. Od lat procento 40^{tych}, szlachci, chłopci, ubogi, bogaty, tatar, żyd czasem polski, z własnego natchnienia szukali środków stwienia ojczyzny. Błądzeni często, ale że się poświęcali i umierali za rzecz świata, ta nie przestawała żyć w sercu i potrzebie ludów Europy. Tuż taktura nasza w spadku po ojcach obowiązek ten dostai się – jest on narodowym i historycznym – minie go każdy pędzący do własnych dopełniać. Do niego powołynai nawet, jak z niego wypłycać przystoi

Tow^{ca}

„dot.”, które winno być rachunkiem nie tylko z tego co uczyniło, ale i z tego co uczynić zamierzało. Nie utrzymało niepo-
dobności Państwa Polskiej zamknięcie monopolizacji Obywatelstwa w jednym stanie - straconej nieodzyka przez
monopolizm i zniszczenia w tej sprawie. Łagodne, jak kiedyś ustowanie twardo w Emig, jej scentralizowania jest w
wielkiej części skutkiem reakcji przeciw temu monopolizmowi wzmiesionemu przez niektórych w Tow. i.

W Anglii i Francji powstało kilka nowych dzienników w celu scentralizowania Emig. Też je myśli-
cielnie pisma bronią, wymownie oś lat wielu Lozorne i wyjaśnieniem myśli odrębnego działania nikt
jezako publicznie nie wystąpił; z okoliczności czasem wykwatta się myśli jako rewolucy, która nigdy zwycięzko nie
wysła. Niech w dzienniku Tow. w obec Emig; i Polaki powiedzą, co to jest to odrębne działanie i jakie ono ma
pożytki dla sprawy Polskiej przynosić. Chciej triumf myśli herba, wotów otrzymać, jest przeciwna suchowi wie-
ku, w którym żyjemy, i braku. Bogu, zasadom Tow. Niech dyskusyjny rzecz rozstrzyga.

Nie spierasz się przed Obywatelą z wstąpieniem na rzekę wznieścioną przez Jędr. Pami. bo potępias.
- ja - ja na moją oskarżeną przez Jędr. zrobionego, przedzieliłbyś i niewziąłbyś myśl drob. działania, a potępiłbyś zcen.
traktowanie Emig; musicie bowiem, że nie wygnany wyprowadzi Was, ale powódz nymroka o rzeczy stanowią

Nie spieram się z potępieniem A. K. (Danki, bo chociażby nie oparł tylko na adwokatów, która in-
dywidualnie przemawia zabrania, nie mniej zadecydowałby się, że to co Emig. wolno, jest rozbić nie tylko bezwar-
nie, ale nawet z przyzwoleniem powszechnem w Tow. jest wzbronionem. Na cmentelnicach oparliby się. W ten sposób, za-
moczy on był objętem wolności dyskusji o myśli i obowiązku Tow. względem tła całego. Z wyjątkiem ta-
kwesty dla Tow., oraz rozbiór czy potyli przemysł ułomnościach uorganizowania i centralizowania Emig.
nowe przedsięwzięcia z skutkiem podjęte być mogą? czy okoliczności zmieniły się i często przychylniejszy
kontemu? jakto domać? jak obok Centralizacji ciągle życie polskie i krajowe na przyszłość opieramy w Emig.
utrzymać? Te i temu podobne wytych obchodzą myśli po za Tow. — tymo rozbić byćby mogły.

I nado wotkapiem, nie dopuszcie zamierzanego celu bo nie przeskrociecie tym sposobem tejże skrypi
 i innych posuwać, we, myśli, a wykreślenie z Towd, będąc prześladowaniem za myśli nie tylko godziną ale na-
 wet chwalebna, w Emuz, jak zwyciężanie bryda, zwyciężaty, im tejże Emuz i cześci Towd? nie podzielające waszego
 zdania wyjednać musi.

101. *Mr. pochciłabym sobie Obywatela aby m. Wasz przesyłał. Kontext będzie, jeśli Wasza uwaga zwraca na niektóre błędy, na których jednak żyje Tow. i opiera chętno, i że to ich wytyśnienie na lepsze zrozumienie nie musi Tow. wpłynąć. - - - Versailles, 7 Czerwca 1837 r. / podpis / A. Musznievicz.*

Dwoch Klonkó z Latrimouille / Vienne /

Do Dorytanu. Wzrostka Lond^{ny}. N° 1894. wdajemy się w obowiązek przesyłać wota nasze
w sprawie Sek. Lond^{ny}: przylgając razem nasze o tej sprawie rozumienie. - Lond^{ny}: pisał do wykreślenia z
Dor^{ny}: członków Sek. Lond^{ny}: składających i kilku jeszcze członków Sek. Grenelle za projekt zorganizowania
demokratycznej. - My po dokładnem rozpatrzeniu się uznaliśmy musimy że nie znajdujemy w tym najmniejszego uchy-
bienia ani ustawie organu naszej un. tej zasadom; bo nie tłumaczymy sobie tego za projekt rozwiązania Dor^{ny}: d:
leż wprost za czysty projekt ułatwiający upośob. płacem a tego wszystkiego co też samo i o imy wymagają zasady.
gdyż Sek. Lond^{ny}: powiada wywarne i obojętne: nie, nie to sobie tłumaczy Lond^{ny}: - różnorodnych pierwot-
ności: - leż Emigracya demokratyczna zespół. - u wie. gdzie to tak nagle przekształcone, o które Lond^{ny}:
wsk. Lond^{ny}: oskarża - , nie możemy - o wystąpieniu zaś na równie Dor^{ny}: leż dowiemy. że Lond^{ny}: sama
bierzeza nuncyała przedmyślać prawa, czego jest dowodem historia i nowy wypadki w Sek. Poitiers,
gdyż Lond^{ny}: upoważnić chręsta, nieprawne działanie. Konferencyj w sprawie członków Sek. Lond^{ny}: nieobezn.
Jakaż więc zachęta smutna. Podwójnie tegoż dowiedzieliśmy że nieustraszone. Serce - kiedy Lond^{ny}: straci,
prawa i oszczędz. najskrajniejszą; p. przedmyślać naukę. Wtajemniczyć być. ukazać napróżd Lond^{ny}: a po.

tym dopiero wchodzić w przemienną rolę Tow? - Na tego też wola nasze prawo wykreślenie daćmy i
razem wyrażamy Pens? aby to nasze, co do tej sprawy pojecie, w okolicznościach ogłoszenia uchwały Tow? w sprawie
Sek? panteonistycznej co do Tow? umiarkowane było. - [pod] Jemiołowski Piotr - W. Solan.

Sekcja Bordeaux

Nismam. Pens? z 23 kwietnia i 15. Maja Tow? powołane zostało do rozważenia spraw
wy panteonistycznej i myśli która ją wywołata.

Sekcja Bordeaux, przystępując do dopełnienia swojej w tym względzie obowiązku, rozpatruje się we
wszystkich aktach, jakie dotyczą tego przedmiotu i wyrobiona opinia, w czasie ile można, najbliższymi
przedstawić zamierza Tow?. Leżała opinia co do części sądowiczej, nie może być za summa uszczególniana, bo
do tego wydania dotychczasowa procedura nie jest jeszcze dostateczna. - Tow? jako wyobraźnia i
obrona zasad sprawiedliwości w każdym czasie, te zasady w rzeczywistości powinny być takimi, jakie
mają się w sferze ostatniej głosi naley? Wskazując na Konstytucjach i nawet w drobiazgowych przepisach, przez które
one jest kierowane, gwałtu i posaża sprawiedliwości sędziów przed myśleniem wyroków, które są summa uszczególniana,
czy nie może dodać na swoją obronę. Jakże my Tow? Dem? obrona summa uszczególniana, która jest
kiego rodzaju nadużyciom odwarilibyśmy się, pogardziła naszymi prawami obywatela i stanu, głos
obrony tembardziej Sek? Panteonistycznej, iż ona sama o niego wspomina się. - Na to aby wyrok nie był
stronniczy, trzeba poprzednio tego wszystkiego wyśledzić, co historycznie ma do powołania na obronę, lub
potępienie. - W sprawie pro nary sąd oddanej, Pens? sama uznaje że wyrok wyrażony był
wzorem wzręczystością dyskusyjną, str. 428; i, jeżeli zaś Tow? nie zostanie naprzód obciążona opinia wszystkich
jego członków, która Sekcja ze swego tylko stanowiska rzecz objęprawą wotować będzie jednostronnie z ma-
łym bardzo wyjątkiem. - W wyrazie wyśledzania wszystkich świadków za i przeciw obciążonemu wsty-
stkich jego potępieni i obrońców niewiecy jest w całej Europie, chociaż w niej demokracja, myli uważa
sprawiedliwość, jeszcze stanowczego tryumfu nie odniosła; w jednej tylko Moskwie, skazując, iż, jeszcze nie
zaawizuje bez świadków i obrony, między innymi jawnego Moskiewskiego, który za wotów nasładowania i
bez świadków i obrony skazywał współbraci na wygnanie z Tow?.

Pens? odwołując się może rzeczy do organicznych przepisów, które występują od dwukrotnego przedsta-
wienia, przedmioty leżące w zakresie sądowiczej władzy, lecz po odrzuceniu gwałtem tak przez członków i sek-
cje, jak i przez same, Pens? najlepszych nawet przepisów, czyż możemy mieć skłonność w zwałowaniu paragrafów,
co się zaradza na kryzysie niesprawiedliwości, a który wstrząsnął się do naszej ustawy, nie potępienie, tak, jak
i wiele innych, pomimo tego rozum potępienie i odbyła scena każdego posiedzenia członków?

Alle oprócz kwestyi sądowiczej sprawa panteonistyczna ma, naime, że, jeszcze obejmuje, wano, że, go-
dnie i Sekcja obywateli i sama Pens?. - Pierwsza ma swoje potępienie za stanowczy tryumf, usta-
nie obywateli i Sekcja obywateli, a druga wyraża Tow? do ostatecznej decyzji nad myślą zjednoczenia Europy, i
Sekcja Panteonistyczna. - W przedmiotach tych jest wielki wątpliwość, abyśmy w tego rodzaju przedmiocie
miedzi drogę, zwyciężyć, dyskusyjnie, trzymając się, byle organicznych przepisów, Pens? narodził powinnam na
nim reboai uwagi Tow? a w tenraz dopiero do stanowczego powołania wotowania. - Dopełnienie tego przed-
miotu, które się krótkiej, że przy pierwszym ogłoszeniu obrony panteonistycznej, Pens? obronę naszą ustanie
zamiast wywołać uwagi sprost do decyzji Tow? zmusita.

Tak więc o ile sprawa Panteonistyczna, powinna być przedmiotem podług zasad
sprawiedliwości, o ile zaś jest kwestya polityczna tego przedstawienia, domaga się zwycięstwa dotychczasowej
prawa. - To znaczy, że dwie kwestye, tak, są, iuste z sobą, połączone, że ich rozdział stał się niepodobnym, bo
w sferze na sprawiedliwości opartym, gdy czyn za zbrodnię zostanie przyznanym, jego potępienie także zbrodni-
cami uznane być musi.

Do tych

wzajem na siebie powścią. — Z tych zatem powódów utrzymujemy się z wytrwałością aż do ostatecznego wyczerpania w tym przedmiocie dyskusji, stwierdzając, że takowa. Cend^z w całej rozciągłości przedstawi ogólnie.

Co do samej myśli Sek. Band: potężenia wszystkich żywiołów demokratycznych w Emig: pojmy. Jemy: że ponieważ powołaniem Tord^z jest zdemokratyzowanie Polski, która na teraz reprezentuje Emig: zatem, każdy krok ku temu celowi winien być uważany jako tryumf zasad demokratycznych. — Wierzymy Obywateli, że spojęne wszystkie żywioły demokratyczne w Emig: w jedno ciało silniej i skuteczniej działają dla Polski. — Wierzymy również, że za obretem Tord^z wiele jest przejętych zasadami naszymi, a nie wiemy co ich od nas odpycha, — Powołujemy ich zatem do porozumienia się z nami na drodze ogólnej dyskusji. Niech Cend^z będzie organem tej ważniejszej pracy, niech wywie naszych fundamentalnych na ten wielki przedmiot, bo w skupieniu braci jedna wiara, przyniesionych miłości będzie wysoko, a za wszystko nagrodą. —

Obywateli! chwila jedna w boju jak i w polityce stanowi o losie narodów nawet, strzeżmy się obecnie lekce ważyć byśmy nie upadli. Mocno jesteśmy przekonani, że to utrzymywanie będzie ostatniemu obrócić je zatem na korzyść zasad demokratycznych, jest naszą powinnością. — Wierzymy w wysoki sukces braterstwa współtowarzyszy jako i w ich szczere zrzeczenie się siebie samych dla dobra ogólnego, pewni zatem jesteśmy, że mądrym i formie amianu naszej, gdyby ona było tylko, za koniec tego uważać nie będą, bo byłoby to jedynie środek zapewnienia obywatelijszego panowania zasadom demokratycznym, i zblżenia się ku głównemu celowi, — ku Polsce. /p: pod/ J. Balcki. F. Krzetuski.

Trzech członków z Fontainebleau. —

Do wielkich przedsięwzięć i czynów aby one urzeczywistnione być mogły, potrzeba zbiegu wydarzeń, dobrych chęci, skupionych sił i wielkiego poświęcenia, natem ostatniemu nigdy Tord^z nie zbysowało, mamy więc nadzieję że i w obecnym położeniu da onego przykład, potrafi gorącym żądanom po za jego obretem się objawiającym zadość uczynić, i godność swoje na takiej postawie stopie jakam przywzajem. Od dawna Emigracja dąży do zjednoczenia, od dawna usiłuje pod rozmaitemi postaciami na kraj wywieć wszystkie wpływy. Tord^z z resztą temu stawiało opór, a mając słusze do jego robienia powody zawsze zwycięsko wychodziło. Dziś zaś przeciwnie, gdy przyznajemy potrzebę dojsia do zamierzonego kresu skupionym i wie, kszym siłom, gdy niemal wszyscy widzieliśmy zasady demokratyczne panujące w Emig: dziś prosto Obywatele nie tylko zjednoczenia przekazać nie należy, ale owzem wszelkimi siłami dopomagać, albo raczej mu dać początkowanie. Przekazy demokratyczne po za Tord^z — wydanie do zespolenia demokratycznego p rozmaite dzielniki wyznające nowe zasady, wszystko to rokuje pomyślną demokracji przyszłość, korzystać myć więc wydawać bo to tylko czas zrzadza, raz minawszy więcej sprowadzić się nie da. Jest to właśnie chwila skojarzenia demokratycznych żywiołów pod jedną chorągiew, a która była Sek: prac dwustronnych w Drottiers przedwzięcia, mówiąc w tym okoliczności N° 2: str. 20. o Emig: tak się wyraża: „zamiast więc proś conać nad jej zorganizowaniem, które może nie tak prędko jakbyśmy chcieli, zawsze jednak nastąpić musi”. — Dość długo na nią czekaliśmy bo lat trzy, nieopuszczaliśmy tej sposobności i to co w końcu stać się może nie odkładamy na nieznaczoney przeciąg czasu. Bo ktoż inaczej myśli że chce widzieć wszystkich w Emig: demokratyczne zasady wyznawających na liście naszej lat jeszcze potrzeba, a okoliczności są, nas glące, obecny stan Hiszpanii, położenie drogiej nam ojczyzny z każdym dniem się pogorsza, i minuta cierpienia rokiem dla niej się staje, wszystko to nam nakazuje jej niedole skrócić i wszelkimi siłami do złączenia demokracji dążyć, abyśmy tak, skuteczniej i dzielniej w jej odrodzeniu działali i je przyspieszyć mogli. —

Teraz nierównie Obywatele jest pora jedyna dla Tord^z, która tak wielkiej potrzebie, ile jego moralnej i fizycznej powinna udzielić właściwy kierunek, i jego zaradkom stały być zapewnion, — od nas więc zależy

organizowanie emigracji, na nas są zwrócone jej oczy i kraju - chcielibyśmy - a demokracja pod jednym sztandarem stanie. Przynajmniej ten kraj, nie będziemy mieli sobie nic do wyrzucenia, bo szczerze i sumiennie przystąpimy do dzieła, nie narazą będzie winą jeśli się nie da, pomyślnym uwieńczone skutkiem, kraj to osłodzi i będzie wielkiat. Komu je przypisać - działając przeciwnie sami w własnym w. mieniu nie będziemy spokojni, żeśmy ubawioną zjednoczenia opuścili godzinę, a kraj stenczas niepotracenie Emig. nam przypisać może.

Widać przeto że na nas ciąży obowiązek potężenia Autactwa, nie możemy więc nikogo rychł. twierdzeń w piśmach. Cud^{em} na odparcie wniosku Sch. Pamb. wytych za słuszne i zgodne z naszym ^{stanowiskiem} ~~widzeniem~~, bo czasem najsystematyczniej rzecz prowadzona może sprawę ogółu na szwank narazić i jej zrealizowanie opóźnić - przewrócić. Nie idziemy więc w szczegóły rozwodzenia się nad pomienionemi twierdzeniami, z prawdziwej gorliwości i przywiązania do Tow. pochodzi, ceni, albowiem niniejsze pismo na wykazanie głównej potrzeby i powinności Tow. ograniczyć nam się każe. Każdy własnym przekonaniem wiadomy członek winien swe myśli, dobra Tow. dotyczą, ce mu objawiać i do jego ulepszenia a tem samem do rozszerzenia jego działań ile możliwości woli, walczyć. że zaś proponowane potężnienie Emig. jest do urzeczywistnienia podobnym, szczerze naszymi uwolnieniu odpowiadającym i godnym Tow. naszego postannictwem jesteśmy zatem, aby Cud^{em} w tym celu stosownie przedsięwzięcia środki, do czego ja niniejszemu upoważniany. -

Jeden członek z Prouen

Sprawa wytoczona według mego mniemania dzieli się na trzy części 1° na ocenienie myśli - 2° na rozpoznanie czyli jest nieustanowienie woli ogółu podając projekt powtórnie. 3° na rozważanie czyli sądowny przewrót formy i czy takie uchylenie gdyby było dowiedzione, może osiągnąć najużyteczniejszą korzyść, to jest wykreślenie.

Co do 1° Propozycja Sch. Pamb. jest zbyt ważna aby ją lekce traktować. Myśl zebrań od jednociągiwistów demokratów chwalebna myśl ta jest myślą Tow. chcemy aby rozsiane ziarna demokracji plan jak najobfityzły, staramy się przeto jednomyślnie usposobić, druzgich z zastawczymi przedmiotami ulepszyć, staramy się przede wszystkim o ludzi moralnych, z dobrego wiara, nie trawiając się że niekiedy odcięcia znajdują się w pojmowaniu demokracji. Dziś w Tow. nie wszyscy jedno pojęcie mamy, ale czas, słuchanie się opinii ciągła praca może nas do pożądanego doprowadzić celu. Nie bójmy się wpływów arystokratów, bo i dopóki swe bożyszczka wielbić będą nie potężnią się z nami - nigdy arystokraci zakamieniali nie pójdą się wreszcie do przodu ludzi - jeżeli zaś nawróci się pojmie że złodziej, nie godzi się odpychać go, a powinniśmy, jest wprowadzenie takiego na drogę, na którejby obowiązki braterstwa w prawdziwym pojęciu znaczeniu, równości wielbicieli niepowierchowności - wolności nie tylko dla siebie pragnął. Nie bójmy się odprężyć ani niechryścili, jesteśmy jawnie Tow., jawnie działający, a nie znając przeciwnicy potrzeby szpiegowania, niechryścili zaś zdrowy rozrostk stowarzyszonych oceni potrafi i odróżni chęć dobra (chociażby nie jako czasem odmienną do intyg) - Ja Sch. Pamb. nie mogę przypisać jak tytko dobre myśli, która Tow. ulepszyć jeszcze daleka, zmiana drogi jeżeli podana wina za nie dostateczna. -

Nie mówmy że nam o siebie nie idzie, kiedy pragniemy by cały lud był demokratyzowany - działamy gł. wnie na kraj dla kraju, bo tam mamy ludu Polskiego, ale nie wołamy lece emigracji - szukamy w srodzisz zwoleńników zarad, nie opuszczamy żadnej sposobności, garnijemy do siebie bliskich nas, chociaż myśli kłótnych, do bar-dziej oddalonych - iymoty demokratów - w Emig. są wielkiej wartości - pomnijmy że do kraju różnemi drogami trafiać nam wypada a głownie propaganda zarad wystawieniem czego chcemy co potężniamy - pomnijmy że sposobności dobie-rania i czytania pism naszych w kraju mają ludzie zamożni i ci których powiekszyć części nawróci potrzebna - pomnijmy że mamy ludu Polskiego nieoswieconego, ubogiego i ci którzy nie umieją i do nich apostołowanie utrudnia konie.

nie wyte być i musi i kiegoś nastąpi — że na w apostolów sposobu potrzeba aby ci jednakoś tłumaczyli cele nas, że ach do Emig; znajdziemy — nie wiemy wielu z emigrantów na obcej ziemi życie zakończy, wielu polegnie do boju walcząc za sprawą wolności i Ojczyzny; bo tylko w taki powrót wierze, nie w dyplomatyczne ani amnestyjne, zwabić nas nie możemy. — Pamiętamy że niegdyś się nawet dawali pozor że karzemy myśl dobra, możemy nie przyjąć drogi pomówianej ale za podobny pomysł wyrzucić ich z grona nie wolno — pomniemy na koniec że za ten kraj na świecie stonony nie jest z jednostajnych żywiołów że my możemy być za model d: wielkiej polskiej budowy, że nam spojnią wiel. kątowrzący wypada aby teoria zastosowana do praktyki była mogła — że postępem czasu i wyobrażenie odtowrności Emig; do dziś różniące się od tego co istniało gdyśmy na obca okazywali ziemie — że jesteśmy majra demokratyczna — że kółko bardzo mało wyistotowyżnego. —

Co do 2^{go}: Powtórne podanie projektu nie może być uważane za nieuwzględnienie woli ogółu. Wniemych krajach, w różnych składach, w różnych stowarzyszeniach przytła jedne pod różnymi kontaktami nowozane sągają — wniemych przekonany o potrzebie prawa lub o dobroci swego stanowiska jeżeli stara się go przeprowadzić; nie gnie. Wniemych gromie mamy dowody; przyjęta początkowo organizacja, zmieniliśmy, i załóżmy nowo co w wyko. nanie wprowadzania, potrzeba się ponarata zmian i dodatków. Instytucja nasza sama podata do zmiany § 5^{ty}, sama wyjątkowego postanowienia o działaniu na rewolucyjną — gdy więc Sek. Pand: zadaniami swymi chce zmiany § 14^{ty}, nie zwierała ogół — ani projektowaniem stworzenia przytłepu emigrantom nie wykrocza, ten więcej że chce inicjatywy od Tod^{go}. Może się mylić w obramieniu drogi, ale wtóra jej powtórnie wnioskować, rzecz upadła, i za to nie zasługuje skazania na wykreślenie. Pomniemy że manifest dawany nami potępiłmy, że ciągle kilkusetne zadania kilkusetu, później kilkusetu, później kilkusetu stworzenia nowego, któregoś, że nieczłowiecznym narzyciać nie może i chce wierzyć że z czasem ulepszony zmieniony zostanie. Gdyby pierwszy lub drugi zadający zmiany manifestu wykłca zostali, byłibyśmy przy dawnyim porządku murek. Może więc wniosek Sek. Pand: ulepszony sprostowany do czasu się przyjęcia — na koniec prawo mogła nie zabrania, ani oznacza kary za podobne czynny, i jeżeli chcemy karać, ustanowimy przepis o ten obowiązujący może na przygotować nie na przeszkoli. Jeżeli uchybienie przeciw § 22^{mu} zrobita pierwszy Sek. Troyes, dla czego? jedno nie zostało naganione, albo pod rygor wykrycia podziagnione? gdy za odpowiedź tak surowego zarządzenia kary zażądano. Tłumaczas ducha prawa uważam że § 24^{ty} wywiera się, iż za zdania polityczne przeciwnie zarządom wykrycia następuje. Sek. Pand: przeciw zarządom zdania na rewolucyjnie nie objawia, mogła co do formy złożyć, ale nie co do nadwzięcia zarady, bo tego w piśmie Sekcyi nie spostrzegam. Sekcja nie proponowała rozwiązania Tod^{go}, ale związania go z rzeczą demokratyczną Emig; mogła nie trafić na drogę dobra, ale nie popełniła takiego jak jej przypisano preceptu, nie może być więc do niej zastosowany § 20^{ty}. —

Co do 3^{go}: Zarzut przekroczenia formy powinien być dowodem poparty, a bardziej swiadectwem wiary godnym, złożonym przez oskarżycieli — strona oskarżona bronić się powinna, ale nie dowodzi składai że nieumna, bo do takiego kroku tylko w despotycznych rządach zmiendalaga — wszakże dzienniki, pismo, pismo, pismo, najniekisz tajniki dyplomatyczne drukuje, wszakże pismo, często bez wiedzy autora lub bez jego woli ogłaszane — można na domniemane przekroczenie formy naprowadzić, rozciągać karę, prawa przepisy — można za realne nawet przekroczenie formy tak karać jak za rzecz najniekisz podkopującą zarady lub planującą Tod^{go}. —

Co do Seki Brenelle musimy że ta nie powołuje do tłumaczenia że, nie może być je. Ono nie jest z S. Pand: strona; nauczony być powinien termin S. Brenelle do stawienia i bronięcia się przed Tod^{go}. —

Co do ostaniego zgonu, musimy że go odwołamy, nie winien. Pół: jest stroną z rzędu, S. Pand: stroną obwinioną Tod: Seki — Wytychaj przede wypada i rozbraja równie replike jak duplike. —

Co do przedmiotu tożsaczenia się z Emig: — Podane pod ad Seki Pand: zmierane zostały z projektem zcentralizacji

zdania, żywiołowi demokratów, w Emigji. Takimkolwiek spotka wyrok członków Senacy, mniemam że myśl potężenia się nie powinna być pominięta. Cendź odebrała nawet do projektu wspomnianego projektu mając na celu umniejszenie § 14^{go}, żądać więc aby Tow. wyraziło tak co do § 14^{go}, jakoteż aby poleciło Cendź zrobić inicjatywę w sporób jako najpogodniejszy środek, zebrawszy uwagi o tym względzie obrane. Nie przeciągamy że się rzecz nie uda, potakamy gotowości potężenia się do pomocy inicjatywnej a jeżeli odepchnięci będziemy nie nam winna przypisana zostanie — przeciwnie, razutym dotąd czynione ciężyć bymnia siaty Tow. i powiedziano by że odpychamy wszystko, co bratały ręki podać nie chcemy. — [podpis:] Walenty Dwierkowski. —

Seneca Sorbonny.

Zapowoda sprawy J. Pamb, Tow. w nadzwyczajnem, wyjątkowem znajduje się położeniu. Wybory na przystąpienie Cendź wstrzymane, wstrzymanym postęp działani Tow. Nie winny który artykuł ustawy upoważniał Cendź do zatrzymywania wyborów, nie winny jakim prawem zamierza ona nad wyborami swoje rościć uwagi, wskazując jarkich ludzi Tow. z swojem zaufaniem rozstrzygać powinno. Wybory są aktem wszechstronnym, objawieniem woli ogólnej Tow. wola ta jest prawem, żadnych uwag, żadnych kontroli nie cierpi. Od spiernego wotowania w sprawie Senki Pamb: powiada Cendź zależy dalszy postęp wstrzymanych działań Tow. Czyż można jaśniej swojej wstana niemoc okazać? Dla tego że znalazło się kilku wicherzycieli w Tow. Cendź zawiera jego czynności. Jeżeli system odrębnego działania jest dla zgodny z opinią Tow. jeżeli Tow. odpycha myśl zjednoczenia Emigji, poźniej ta niewierna obawda? czemu zwycięzcy w tokiem prowadząc obrady i prace Tow. nie okarażają tym samym wicherzycielem że oni na chwilkę nie są zdolni Tow. zaburzyć. Tak postąpiłaby każda władza, pojmując i swoje własną godność i godność Tow., które jej ster sprawy publicznej powierzyło. — Cendź żeby przypięć głosowanie, nie wahała się jednak powiedzieć publicznie że kilku wicherzycieli potężyło zwyciężyć całą Tow. potęga.

W takim stanie rzeczy obowiązkiem jest Tow. jak na pierwszniej swojej wola objawić. Wykreście stanowco obywateli czy system odrębnego działania za zbawienym lub szkodliwym uważacie; czy chcecie zjednoczenia Emigji czy nie. Seneca Sorbonny nie waha się w tak ważnej kwestyi swojego zdania powiedzieć. —

Seneca Sorbonny nie wątpi że zasady demokratyczne są powszechna Emigji: wiara, bo wierzy w siłę zasad, i dla tego wstanie nie pompuje ażeby ludzie co za rewolucyą, za wolności na polu bitwy walczyli, co tyle dowodów wali nieograniczonego powzięcia, ludzie którym arystokracya wydała opaczne, oraz z rektu wytraciła, mogli mieć inne jak demokratyczne zasady. Potępienie systemu arystokracji i jej nacelnika, było w swoim czasie udużane jako niewspółny znak zwycięstwa demokratycznych zasad. Wtedy arystokracya tylko przeczyła prawdziwemu tego aktu znaczeniu; dziś już nawet dla Cendź J. D. nie jest on dostateczną rehojnia. Emigracja podług niej mogła potępić arystokrację, ale nie niedowodzi żeby, była demokratyczna. Tak subtelne rozumowanie przechodzi nare pojęcie. Daje nam się jednakże że Cendź nie godzi się zaprzeczać zwycięztwu, do którego odniesienia Tow. Dem. P. wiele przyczyniło się, i które niedługo za stanowce nie wątpliwe stoji.

Tow. powiada Cendź, nie szuka siły materialnej, w zasadach nie w liczbie potłada zaufania. Po wszystkich wieki, wielka myśl wielka zwolenników poiągała lierbe, a jej zwycięztwo wiodras było pewne niewątpliwe, kiedy myśla ludu się stala. Lierbe wyznawców nie jest więc rzeczą obojętną, zwłaszcza kiedy z ogrem w rektu oziemie ojczyzna, i wydarte prawa dopominai się potrzeba. W takim położeniu znajduje się Emigja Polska. Jeżeli chce sturzyć ojczyznę, pracować dla ludu, wszystkie siły swoje skupić powinno. Tow. Dem. Pol. nie inne są obowiązki. —

Paryż 22 Czerwca 1837 r. — [podpisano:] Stanisław Faliński. — Szwedkowski — Zenon Wiśniewski. — Józef Praliborski. — Pieniążek Czesław. —

Za zgodność Sekretarz Cendź
Robert Chmielewski